

kun er givet for Fællesanliggender. Det var Rigsraadet ikke berettiget til at gjøre; men Regjeringen havde en Fornemmelse af, at den trængte dertil, naar dens hele Fremfærd skulde være betrygget og lovlig. Den samme Bevidsthed findes gjentagen i de Ord i § 9: „Ingen Skat, der tidligere blev betragtet som fælles, kan paalægges, forandres eller ophæves, ei heller noget Statslaan, som tidligere blev betragtet som fælles, optages uden ved Lov.“ Her komme vi i den allerbesynderligste Konflikt. Hvilke ere de Skatter o. s. v., som tidligere bleve betragtede som fælles, men ikke mere betragtes som fælles? Et af To maa være Tilfældet, enten ere de fælles eller særlige, og de ere altsaa særlige. Regjeringen har haft en Fornemmelse af, at der maatte foretages en saadan Daabsact, for at man kunde fortsætte en Virksomhed, der ellers ikke vilde være berettiget. De, som toge Sagen i deres Haand, havde utvivlsomt en Fornemmelse af, at dette Lovforslag paa hver Side indeholdt en Aerkjendelse af det Ulovlige, og derfor forsvandt det ogsaa strax, hvorimod der fremkom et andet fra Medlemmer i Landsstinget, men dette Forslag blev atter under Forhandlingerne reduceret til kun at forandre, — foruden Forsatningens Bestemmelse om, at der maatte tales Tydss, ligesom ogsaa Rigsretten skulde sammensættes noget anderledes — det ene Punkt, at man udelukkede de slesvigste Medlemmer, men dette skete paa den besynderlige Maade, at de lukkedes ud ad den ene Dør og gik ind ad den anden. Hele den Fremfærd, som er bleven brugt, bærer altsaa efter min Overthydning Vidnesbyrd om, at man dengang med Bevidsthed har gjort, hvad der ikke var ganske rigtigt. Man har troet, at det var gavnligt, og man har faaet en Lov ud deraf, som man saa har brugt, skjøndt den slet ingen Berettigelse giver i nogen af de Retninger, hvori Regjeringen selv troede at behøve en ny Berettigelse. Loven af 18de November 1863 for Kongeriget Danmarks og Hertugdømmet Slesvigs Fællesanliggender er i alt Væsentligt vedblevet at bestaae efter den 23de December 1864, saaledes som den bestod iforveien, og dog har man handlet, som om den var undergaaet de

forrettede nødvendige for at kunne gaae videre paa den indslaaede Vej. Deri forekommer mig at ligge et klart Beviis for, at man dengang har betragtet Sagen, saaledes som jeg nu betragter den, men at man er bleven ved at gaae frem paa den Vej, man var kommen ind paa, i den Tro at gjøre noget Godt, i det Haab, at Forholdet hurtigt skulde kunne ordnes, og ikke forudsænde de umaadelige Ulemper, som ere forbundne med at beholde et saadant dobbelt repræsentativt Statslegeme. — Jeg har nu saaledes søgt at godtgjøre, at det Monarchi, hvorom der er Tale i Grundloven af 18de November, er et bestemt, visse Landsdele omfattende Monarchi, som nødvendigviis maa bestaae af flere Landsdele, og at den Repræsentation, som er til i Henhold til denne Forsatningslov, har tabt sit Underlag og derved sin Berettigelse til at virke, naar det ophører. Nu er der ikke mere Tale om Dele, og Monarchiet er saaledes forsvundet.

Der er en anden Række af Betragtninger, som maa føre til det samme Resultat. Denne anden Række af Betragtninger angaaer Spørgsmaalet om Fællesanliggende eller Ikke-Fællesanliggende. Det er min Paastand, at der ikke er eller kan være Fællesanliggende længer, og det er min Overthydning, at man ikke kan give Love i en Forsamling, som kun er til for Fællesanliggender, naar disse Love ikke vedrøre Fællesgjensstande. Det er for at forsvare, at man blev ved med at bruge Rigsraadet for de fælles Anliggender, skjøndt der ingen fælles Anliggender var, blevet sagt: Fællesanliggender ere visse Anliggender, til hvilke man engang har meddeelt dette Navn, det er visse Gjensstande, som man eengang for Alle har benævnt ved Ordet Fællesanliggender. Denne Betragtning, troer jeg, kan ikke holde Stik, naar man seer hen til, hvorledes denne Benævnelse er bleven til. Fællesanliggender ere i Lovsproget kun saadanne Anliggender, som flere Landsdele, der udgjøre Monarchiet, have i Fælleskab; dette ligger i Ordets egen Betydning. Jeg behøver ikke her at oplæse eller fremsætte for de Herrer, hvad Enhver veed, at der til Fælleskab hører flere Fæller, og hvor der ikke er flere om een Ting, eksisterer intet Fælleskab, men man har at gjøre med noget